C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1242/24 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
Judecător Aurelia Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii

22 ianuarie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Ghenadie Liulca
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Ludmila Iarmaliuc

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Alexandr Țurcanu, recursul suplimentar al directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol și recursul condamnatului Alexandru Gălușcă, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05.08.2024 la plângerea condamnatului Alexandru Gălușcă împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recursuri, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 05 august 2024 în Judecătoria Edineţ, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Gălușcă Alexandru împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, solicitând constatarea faptului deţinerii în condiţii inumane în Penitenciarul nr.4 Cricova, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05.08.2024, s-a admis plângerea condamnatului Gălușcă Alexandru împotriva administraţiei institutiilor

penitenciare referitoare la condiţiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale; s-a constatat faptul că Găluşcă Alexandru a fost deţinut în perioada 29 februarie 2024 - 07 mai 2024 în Penitenciarul nr. 4 Cricova, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total 68 (şaizeci şi opt) zile, în calitate de condamnat; în condiţiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Găluşcă Alexandru cu 7 (şapte) zile pentru 68 (şaizeci şi opt) zile, în care acesta s-a aflat în detenţie, în Penitenciarul nr.4 Cricova, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie; termenul pedepsei definitive stabilită lui Găluşcă Alexandru, prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 23.03.2023, cu închisoare pe un termen de 04 (patru) ani, s-a redus cu 7 (şapte) zile.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Alexandr Țurcanu a depus recurs preventiv, ulterior directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, cu recurs suplimentar, în termen au contestat încheierea sus-menționată și au solicitat admiterea cererilor de recurs și casarea încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05.08.2024, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanţa, prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Găluşcă Alexandru, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului suplimentar, a invocat argumentele ce urmează:

-Menționează cu au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele care cu certitudine dovedesc, în Penitenciarul nr. 4 Cricova, condamnatului Găluşcă Alexandru i-au fost acordate condițiile satisfăcătoare de detenţie, și anume:

- Condamnatul a fost asigurat cu suprafaţa locativă 6,05 m, deci standartul de suprafaţa locativă a fost respectat. a fost detinut în celula bine iluminată si ventilată, încalzirea celulei a fost efectuată prin sistem centralizat de încălzire, celula fiind dotată cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C. Blocul sanitar este situat în celulă, sepărat de restul celulei cu pereţii până la tavan și uşa, şi corespunde normelor de igienă şi intimitate. Condamnatului i-a fost acordat dreptul la deplasarea liberă pe teritoriul sectorului de detenţie în timpul zilei, în limitele stabilite de administraţia penitenciarului, i-a fost asigurată îmbăirea cu apa caldă cel puţin o dată pe săptămână. Spălarea hainelor a fost efectuată prin intermediul spălătoriei, dotată cu maşinele ce spălat de tip automat. În penitenciar sunt amenajate locurile speciale pentru uscarea hainelor. Deratizarea şi dezinsectizarea încăperilor penitenciarului se efectuează trimestrial de agent economic specializat, conform contractului încheiat. Asistenţa medicală se acordă în regim non-stop.

Alimentaţia corespunde standartelor stabilite. Acces la apa potabilă este nelimitat. Calitatea apei corespunde standartelor.

-Consideră că judecătorul de instrucţie a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective ale aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucţie bazată exclusiv pe alegaţiile condamnatului.

Împotriva încheierii instanței de fond a depus recurs și condamnatul Alexandru Găluşcă, invocând că a prezentat document care confirmă faptul că a fost deținut în celula nr. 22 în P-4 Cricova, deteriorată, fără apă, veceu, șobolani și diferite insecte, fără acces la lumina zilei, fereastră mică, frig, miros puternic de amoniac, umed, etc, fiindu-i încălcat drepturile prevăzute de art. 3 CEDO, solicitând reducerea pedepsei, cu calcularea a trei zile de reducere pentru zece zile detenție și achitarea prejudiciului moral pentru fiecare zi suferită în condițiile respective.

Potrivit prevederilor art. 447 alin. (1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursurilor şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursurilor declarate, părțile nu au depus referință.

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursurilor declarate, Colegiul penal consideră justificat să fie admis din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05.08.2024, în latura rotunjirii eronate a termenului deținerii condamnatului în penitenciar, și în partea calculării termenului deținerii în condiții inumane a condamnatului în Penitenciarul nr. 4 Cricova și reducerii termenului pedepsei, în cadrul examinării plângerii condamnatului referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 4 Cricova, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) CPP, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: ...admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: ... rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri.*

În argumentarea soluției adoptate, Colegiul reține următoarele circumstanțe de fapt, după cum urmează:

Prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 23.03.2023, Găluşcă Alexandru a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 04 ani, cu executarea pedepsei în

penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei a fost calculat din data de 23.03.2023, cu includerea în executarea pedepsei perioada aflării sub arest prevenit 27.11.2022- 23.03.2023. S-a constatat faptul deţinerii condamnatului Găluşcă Alexandru în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 Chişinău, pentru perioada de 114 zile.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 31.10.2023, sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 23 martie 2023, a fost menţinută fără modificări. Termenul executării pedepsei a fost calculat din 23.03.2023, cu includerea în acest termen durata ţinerii şi aflării în arest preventiv de la 27.11.2022 pînă la 23.03.2023 şi perioada executării pedepsei de la 23.03.2023 pînă la 31.12.2023.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Găluşcă Alexandru s-a aflat în detenţie: 1) în Penitenciarul nr.13 Chisinău, în perioada 29 noiembrie 2022-29 februarie 2024; 2) în Penitenciarul nr.4 Cricova, în perioada 29 februarie 2024-07 mai 2024; 3) în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 07 mai 2024-18 iulie 2024, data depunerii raportului.

Potrivit raportului menționat, condamnatului i s-au asigurat condiţii minime de detenţie în P-2 Lipcani, care nu contravin art.3 CEDO.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05.08.2024, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Găluşcă Alexandru împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Găluşcă Alexandru a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr.2 Lipcani, în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Găluşcă Alexandru pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.2 Licani, în calitate de condamnat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

Conform art. 3 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform art. 473[2] alin. (1) Cod Procedură Penală*, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea*

drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.

Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP, *condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP, *În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate, Găluşcă Alexandru s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

Recurentul mai pretinde că Găluşcă Alexandru nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind asigurat cu minimul de întreținere.

Argumentul recurentului, Colegiul penal îl apreciază ca nefondat, în acest sens menționând prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spațiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticile invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituțiilor penitenciare, precum că: Găluşcă Alexandru s-a aflat în instituțiile penitenciare în condiții de detenție acceptabile care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Respectiv, Colegiul penal, la fel ca și judecătorul de instrucție, consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Găluşcă Alexandru pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Totodată, Colegiul penal consideră că solicitarea condamnatului privind reducerea pedepsei cu calcularea a trei zile de reducere pentru 10 zile de detenție în calitate de condamnat, este fără temei în împrejurările constatate de instanța de fond.

Afirmațiile invocate de condamnat sunt cu caracter de declarație și nu pot fi reținute, mai ales că anume că instanța de fond a admis plângerea condamnatului referitor la condițiile de detenție și a redus pedeapsa condamnatului, alte temeiuri de constatare a condițiilor de deținere a condamnatului, care ar permite calcularea în alt mod a reducerii pedepsei nefiind stabilite.

Cu toate acestea, totuși instanța de recurs va casa parțial verdictul judiciar emis de către prima instanță, urmând a se reține că deși instanța de fond just a constatat că Găluşcă Alexandru s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.4 Cricova, în mod eronat a dispus rotunjirea perioadei reduse, cu reducerea pedepsei condamnatului Găluşcă Alexandru cu **7 zile**, pentru perioada de **68 zile** în favoarea condamnatului, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie, or, termenul rămas de 8 zile ce nu poate fi redus, urma a fi lăsat în continuare la termenul de executare a pedepsei, cu ulterioara lui soluționare deja într-o altă procedură distinctă, evident prin prisma efectelor juridice prevăzute la art.473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală.

Așadar, Colegiul penal constată deținerea lui Găluşcă Alexandru în condiții inumane contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr.4 Cricova, în perioada 29.02.2024-07.05.2024, în total 68 zile, în calitate de condamnat. Astfel, în conformitate cu art.473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, se reduce pedeapsa condamnatului Găluşcă Alexandru cu 6 zile, pentru perioada de 68 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.4 Cricova, cu calcularea 1 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

Prin urmare, termenul pedepsei definitive de 4 (patru) ani închisoare, stabilit lui Găluşcă Alexandru prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 23.03.2023, se reduce în total cu 6 zile.

În lumina celor evidențiate, Colegiul penal consideră că soluția instanței de fond constituie temei pentru recurs, în acest sens, urmând a fi pronunțată o nouă hotărâre.

În conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Alexandr Țurcanu, recursul suplimentar al directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol și recursul condamnatului Alexandru Găluşcă, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05.08.2024 la plângerea condamnatului Alexandru Găluşcă împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se admit, din alte motive decât cele invocate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se constată deținerea lui Găluşcă Alexandru în condiții inumane contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr.4 Cricova, în total 68 (șaizeci și opt) zile, în perioada 29.02.2024-07.05.2024, în calitate de condamnat.

În conformitate cu art.473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, se reduce pedeapsa condamnatului Găluşcă Alexandru cu 6 (șase) zile, pentru perioada de 68 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.4 Cricova, cu calcularea a unei zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 8 (opt) zile, calculate în condițiile art.473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală care nu poate fi redusă, instanţa de judecată consideră necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 4 (patru) ani închisoare, stabilit lui Găluşcă Alexandru prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 23.03.2023, se reduce în total cu 6 (șase) zile.

În rest, se mențin dispozițiile încheierii instanței de fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Ghenadie Liulca

Judecători: Ecaterina Arseni

Ludmila Iarmaliuc